

Шестакова А. Е.

студентка 2-го курсу

*факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РОЛЬ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Відповідно до статті 9 Конституції України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України є частиною внутрішнього законодавства. Саме тому, в процесі здійснення професійної діяльності адвоката, окрім положень чинного національного законодавства, адвокат повинен враховувати норми міжнародно-правових актів.

Слід відзначити, що у правовій науці міжнародно-правові стандарти в сфері здійснення адвокатської діяльності поділяються на дві групи [1, с.226].

Щодо першої групи, то до її складу входять такі міжнародні акти, які характеризуються загальним характером та опосередковано регулюють діяльність адвокатури. До цієї групи актів варто було б віднести Загальну декларацію прав людини, Конвенцію про захист прав та основоположних свобод, Міжнародний пакт про громадські та політичні права, а також інші акти, які врегульовують процедуру затримання, тримання під вартою (Звід принципів захисту осіб, затриманих або тих, що перебувають в умовах тюремного ув'язнення). Дані акти містять загальні норми адвокатської діяльності, зокрема, право на захист та професійну правничу допомогу, справедливий судовий розгляд, основні принципи діяльності адвокатури в цілому.

Відповідно до ч.1 ст.11 Загальної декларації прав людини, держава має забезпечувати усі можливі умови захисту для осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні кримінального правопорушення [2]. В той же час, в положеннях статті 3 Конвенції про захист прав та основоположних свобод та статті 14 Пакту про громадські та політичні права, кожна особа, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення має право на захист, зокрема, самозахист та захист обраним захисником. Положення цих норм також містять гарантію для малозабезпечених осіб. Так, особи, яким не вистачає коштів на отримання послуг із надання професійної правничої допомоги, мають право на отримання такої допомоги за рахунок держави [3].

Окремої уваги заслуговує Звід принципів захисту осіб, затриманих або тих, що перебувають в умовах тюремного ув'язнення, де у пункті 17 зазначається про те, що кожна затримана особа має право на професійну правничу допомогу з боку адвоката.

Другу групу складають спеціальні правові норми, які регулюють доволі широкий ряд питань, а саме:

1. Вимоги до адвокатів;
2. Організацію діяльності інституту адвокатури;
3. Норми, що закріплюють права та свободи адвоката, а також його професійні обов'язки;
4. Норми, що закріплюють підстави та порядок притягнення адвоката до відповідальності тощо.

Спеціальні міжнародно-правові норми, що регулюють діяльність адвоката містяться в доволі широкому колі правових актів, до яких варто було б віднести:

1. Загальний кодекс правил для адвокатів країн ЄС;
2. Основні положення про роль адвокатів.
3. Хартія ЄС про основні права.

Так, наприклад, звертаючись до Хартії ЄС про основні права, можна побачити формальне закріплення основних стандартів в сфері адвокатської діяльності. До таких стандартів варто було б віднести свободу та незалежність адвоката, таємницю адвокатської діяльності, попередження конфлікту інтересів, захист клієнтських інтересів, законність, компетентність тощо [4, с.55].

Якщо звертатися до Загального кодексу правил адвокатів країн ЄС, то він також встановлює доволі широкий перелік правил адвокатської етики, якими адвокат повинен керуватися в процесі своєї діяльності. Даний акт також визначає основні засади, на основі яких будуються взаємовідносини між адвокатом та клієнтом. Також акт встановлює:

1. Гарантування адвокатом довірчих відносин;
2. Особливості рекламної діяльності адвоката;
3. Особливості гонорарної політики адвоката;
4. Поєднання адвокатської діяльності із іншою;
5. Особливості професійного страхування тощо [5, с.240].

Говорячи про міжнародно-правові стандарти в сфері адвокатської діяльності, необхідно зазначити, що вони можуть бути закріплені як на глобальному (в рамках ООН) так і на регіональному (наприклад, в рамках ЄС) рівнях. При цьому, такі акти слугують основами, на базі яких держави здійснюють побудову власного, національного законодавства у даній сфері в цілому.

Отже, можна дійти до висновку про те, що міжнародно-правові стандарти в сфері адвокатської діяльності являються загальновизнаними світовою спільнотою засадами, на основі яких відбувається організація та діяльність інституту адвокатури. Вони можуть формуватися як на глобальному так і на регіональному рівні та наділяються універсальним характером. Універсальність даних стандартів полягає в тому, що такі стандарти повинні бути враховані при розбудові інституту адвокатури в цілому.

Список використаної літератури:

1. Бакаянова Н. М. Міжнародні стандарти адвокатури: поняття, система, класифікація. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 2. С. 226-229.

2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 26.10.2022)

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року. Ратифікована Законом № 475/97-ВР від 17.07.97. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 26.10.2022)

4. Вільчик Т. Міжнародні стандарти адвокатури: проблеми імплементації у національну правову систему. *Право України*. 2019. С.54-69

5. Жуковська Я. М. Міжнародно-правове регулювання діяльності адвокатури: загальні засади. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 1. Том 3. С. 238-241.

Науковий керівник: доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Кубаєнко Андрій Володимирович**